

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

PIEKTĀ NODAĻA

LIETA NAUMENKO UN SIA “RIX SHIPPING” pret LATVIJU”

(Iesniegums Nr. 50805/14)

SPRIEDUMS

8. pants • Privātās dzīves neaizskaramība • Mājoklis • Sarakste • Samērīga uzņēmuma telpu pārmeklēšanas un liela apjoma dokumentu un elektroniskās informācijas izņemšana operācijas laikā, ko Konkurences padome veica saistībā ar iespējamu konkurences tiesību pārkāpumu • Valsts tiesību aktos paredzētas procesuālās garantijas, tostarp iepriekšēja tiesas atļauja un vēlāka pārbaude tiesā • Pietiekamas procesuālās garantijas, lai līdzsvarotu amatpersonu plašo rīcības brīvību aplūkotojā lietā • Rīcības brīvība

STRASBŪRA

2022.gada 23.jūnijā

GALĪGS

23/09/2022

Atbilstoši Konvencijas 44.panta 2.punktam šis spriedums ir kļuvis galīgs.

Tajā var tikt izdarītas redakcionālas izmaiņas.

Lietā Naumenko un SIA "RIX Shipping" pret Latviju

Eiropas Cilvēktiesību tiesa (Piektā nodaļa), sanākusi kā palāta šādā sastāvā:

Síofra O'Leary, priekšsēdētāja,
Mārtiņš Mits,
Ganna Yudkivska,
Stéphanie Mourou-Vikström,
Latif Hüseyinov,
Lado Chanturia,
Mattias Guyomar, tiesneši,

un *Victor Soloveytchik*, nodaļas sekretārs,

Nemot vērā:

iesniegumu (Nr. 50805/14), kuru pret Latvijas Republiku Tiesā saskaņā ar Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas ("Konvencija") 34. pantu 2014.gada 8.jūlijā iesniedza Krievijas pilsonis Andrejs Naumenko ("pirmais iesniedzējs") un SIA "RIX Shipping" ("otrā iesniedzēja");

lēmumu paziņot Latvijas valdībai ("Valdība") par sūdzību par Konvencijas 8. pantu un pārējā daļā iesniegumu atzīt par nepieņemamu;

lietas dalībnieku apsvērumus;

pēc apspriešanās slēgtās tiesas sēdēs 2022.gada 5.aprīlī un 2022.gada 31. maijā,

pasludina šādu spriedumu, kas pieņemts pēdējā no minētajiem datumiem:

IEVADS

1. Lieta ierosināta par iesniedzēju sūdzībām, kurās tie, atsaucoties uz Konvencijas 8. pantu, apgalvoja, ka otrās iesniedzējas komercietelpu pārmeklēšana un liela daudzuma dokumentu un elektroniskās informācijas izņemšana Konkurences padomes iepriekš nepieteiktas operācijas ("*dawn raid*") laikā esot bijusi prettiesiska un nesamērīga un pieejamās procesuālās garantijas esot bijušas nepietiekamas.

FAKTI

2. Pirmais iesniedzējs ir dzimis 1973.gadā un dzīvo Rīgā. Viņš ir otrās iesniedzējas, proti, 2008.gadā dibinātās Latvijā reģistrētās kuģu aģentēšanas pakalpojumus sniedzošās sabiedrības ar ierobežotu atbildību vienīgais īpašnieks un valdes loceklis. Iesniedzējus pārstāvēja Rīgā praktizējošs advokāts K. Oļehnovičs.

3. Valdību pārstāvēja tās pārstāve K. Līce.

4. Lietas faktus, kā tos ir norādījuši lietas dalībnieki, var apkopot šādi.

I. ADMINISTRATĪVĀ PROCESA PRET NALSA UZSĀKŠANA

5. 2013.gada 10.maijā Konkurences padome ierosināja lietu pret Latvijas kuģu brokeru un aģentu nacionālo asociāciju ("NALSA") par NALSA iespējamu aizliegto vienošanos Konkurences likuma 11. panta pirmās daļas izpratnē.

6. 2014.gada 9.janvārī Konkurences padome vērsās Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā ("Vidzemes priekšpilsētas tiesa"), lūdzot atļauju veikt Konkurences likuma 9. panta piektās daļas 4. un 5. punktā noteiktās procesuālās darbības (skatīt zemāk 19.rindkopu) saistībā ar četrām juridiskām personām, tostarp NALSA un otro iesniedzēju. Lai pamatotu savu lūgumu, Konkurences padome atsaucās uz tiešsaistē pieejamo (NALSA apstiprināto) Rekomendējošajām aģentu maksām, otrās iesniedzējas izsniegto rēķinu, kurā norādīts, ka cena ir noteikta saskaņā ar šo rekomendējošo maksas skalu, un aģentu eksāmena jautājumu "Aģentu maksa. Aģentu maksas aprēķināšana", ko aģentiem uzdod NALSA. Otrā iesniedzēja apgalvoja, ka tās rīcībā neesot citas informācijas par rēķinu (piemēram, rēķina numurs, datums vai saņēmējs), lai sniegtu komentārus.

7. 2014.gada 14.janvārī Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesnese apmierināja šo lūgumu, konstatējot, ka Konkurences padomes iesniegtie materiāli un paskaidrojumi apstiprināja, ka pastāv pamatotas aizdomas, ka četras juridiskās personas, tostarp NALSA un otrā iesniedzēja, bija noslēgušas aizliegto vienošanos Konkurences likuma 11. panta pirmās daļas izpratnē. Viņa norādīja, ka pierādījumu iegūšana ar citām izmeklēšanas darbībām neesot iespējama, šo apgalvojumu nepaskaidrojot detalizētāk. Lēmuma rezolutīvā daļa ir formulēta šādi:

"[...] [tiesa] ir nolēmusi atļaut Konkurences padomes [...] amatpersonām policijas klātbūtnē bez iepriekšēja brīdinājuma veikt Konkurences likuma 9. panta piektās daļas 4. un 5. punktā minētās darbības [...] [otrās iesniedzējas] un tās amatpersonu un darbinieku, kā arī citu personu valdījumā vai lietošanā esošajos kustamajos un nekustamajos īpašumos, ja pastāv pamatotas aizdomas, ka dokumenti vai mantas, kas varētu kalpot par pierādījumu Komerclikuma (*sic!*) pārkāpumam, tiek glabātas citu personu īpašumā, valdījumā vai lietošanā esošajās neapdzīvojamās telpās, transportlīdzekļos, dzīvokļos, būvēs un citos kustamos un nekustamos objektos."

II. 2014.GADA 28.JANVĀRĪ VEIKTĀ OPERĀCIJA ("DAWN RAID")

8. 2014.gada 28.janvārī plkst.10.00 Konkurences padomes amatpersonas policijas darbinieka klātbūtnē iekļuva otrās iesniedzējas telpās. Pārmeklēšana vienlaicīgi tika veikta NALSA un divu citu juridisko personu telpās (skatīt iepriekš 6.rindkopu). Pēc iesniedzēju juridiskā pārstāvja ierašanās tās ap plkst. 11.10 uzsāka šo telpu pārmeklēšanu. Tās jo īpaši pārbaudīja rēķinus un citus grāmatvedības dokumentus, kā arī informāciju, kas bija pieejama pirmā iesniedzēja datorā, kas atradās viņa birojā, un otrās iesniedzējas serverī, kas atradās īpašā telpā. Pēc tam, kad amatpersonas bija atļāvušas iesniedzējam

konsultēties ar viņa juridiskās palīdzības sniedzēju, tās ap plkst. 11.30 uzsāka noprotināt pirmo iesniedzēju, kurš pilnībā sadarbojās. Pirmais iesniedzējs lūdza amatpersonas neizņemt grāmatvedības dokumentu oriģinālus, un šis lūgums tika apmierināts. Ap plkst. 14.50 telpās ieradās IT speciālists. Ap plkst. 16.00, visām pusēm vienojoties par to, policijas darbinieks atstāja telpas.

9. Saskaņā ar protokolu Konkurences padomes amatpersonas izņēma divus otrās iesniedzējas izsniegtus rēķinus (datēti ar 2012.gadu), pirmā iesniedzēja elektronisko saraksti (datēti ar 2014.gadu) un otrās iesniedzējas vēstules, kuras tā adresējusi klientiem (datētas ar 2009. un 2014.gadu). Protokolā bija arī norādīts, ka amatpersonas izgatavoja un izņēma pirmā iesniedzēja datorā pieejamo datu (skatīt turpmāk 10.rindkopu) un otrās iesniedzējas serverī pieejamo datu (skatīt turpmāk 11.rindkopu) spoguļkopiju.

10. Attiecībā uz pirmā iesniedzēja datoru, viņš iebilda pret to, ka neselektīvā veidā tiek kopēta viņa sena sarakste (tostarp e-pasti no 1993.gada), kam neesot nekādas saiknes ar otro iesniedzēju un kas esot saistīta ar viņa privāto dzīvi. Kopētā informācija ietvēra arī viņa e-pastu paroles, lai nodrošinātu arī turpmāku piekļuvi informācijai. Viņš norādīja, ka jebkāda informācijas noplūde varot izraisīt būtisku kaitējumu otrās iesniedzējas komercdarbībai. IT speciālists piekrita izdzēst 70,1 GB datu, izveidojot jaunu spoguļkopiju, kuras apjoms bija 25,7 GB. Saskaņā ar attiecīgo protokolu pirmā iesniedzēja e-pasti saistībā ar otro iesniedzēju tika kopēti no mapēm "a. naumenko in", "a. naumenko out", "administration in", "accounting in" un "reports in" (kopumā 83 581 e-pasti). Spriežot pēc protokola, pirmais iesniedzējs bija atzinis, ka izņemto datu apjoms bija būtiski samazināts, taču viņš skaidri norādīja, ka viņš joprojām iebilst pret informācijas izņemšanu.

11. Pirmais iesniedzējs iebilda arī pret otrās iesniedzējas serverī pieejamo datu spoguļkopijas izgatavošanu. Protokolā norādīts, ka šie dati ietvēra *Outlook Express* e-pasta konta kopiju, kuras apjoms bija 141 MB, taču nav sniegta papildu informācija par kopēto datņu saturu vai skaitu. Pirmais iesniedzējs iebilda pret otrās iesniedzējas serverī pieejamo datu kopēšanu, norādot, ka Konkurences padome jau esot ieguvusi visu nepieciešamo informāciju. No servera pārkopētie e-pasti nebija indeksēti, numurēti vai aprakstīti. Viņš apgalvoja, ka izņemtie dati neesot saistīti ar administratīvo lietu un nevarot tikt izmantoti kā pierādījums, turklāt to saglabāšana esot nepamatota un pretiesiska. Neraugoties uz pirmā iesniedzēja iebildumiem, šie dati tomēr tika saglabāti.

12. Lietas dalībnieku viedokļi par to, kādi dati patiesībā tika glabāti, atšķiras. Pirmais iesniedzējs apgalvo, ka viņa personīgie e-pasti kopš 2003. gada tika iekļauti saglabātajos datos, taču viņš nesniedza papildu informāciju par to, vai tie tika izņemti no viņa datora vai otrās iesniedzējas servera. Savukārt Valdība apgalvo, ka tika izņemti vienīgi otrās iesniedzējas

dokumenti (tostarp e-pasti) un ka pirmā iesniedzēja lūgums noteikt izņemtajiem dokumentiem un datnēm ierobežotas piekļuves informācijas statusu tika apmierināts.

13. Operācija tika pabeigta ap plkst. 20.00.

III. TIESAS ATĻAUJAS PĀRBAUDE

14. 2014.gada 7.februārī pirmais iesniedzējs, rīkojoties otrās iesniedzējas vārdā, vērsās pie Vidzemes priekšpilsētas tiesas priekšsēdētājas ar sūdzību, lūdzot atcelt lēmumu (skatīt iepriekš 7.rindkopu), "ciktāl tas attiecas uz otro iesniedzēju". Apstrīdētajā lēmumā neesot minēts neviens apstāklis, kas ļautu secināt, ka būtu noslēgta aizliegta vienošanās, turklāt otrā iesniedzēja neesot bijusi NALSA biedrs. Viņš argumentēja, ka neesot bijis nepieciešams veikt pārmeklēšanu otrās iesniedzējas, tās amatpersonu un darbinieku īpašumā un pārbaudīt šajā īpašumā esošās mantas, dokumentus un elektronisko informāciju. Tāpat apstrīdētajā lēmumā neesot bijis pamatots, kāpēc Konkurences likuma 9.panta piektās daļas 4. un 5.punktā minētās izmeklēšanas darbības, kas paredz būtisku iejaukšanos, būtu pamatotas un samērīgas. Tā tvērums esot bijis ļoti plašs un esot ļāvis Konkurences padomei veikt pārmeklēšanu saistībā ar neidentificētu personu loku neierobežotā termiņā. Līdz ar to tiesības lemt par pārmeklēšanu esot pilnībā atstātas Konkurences padomes ziņā, turklāt rezultāts esot pretējs Konkurences likuma mērķim, kas noteic, ka ir nepieciešama tiesas atļauja. Pieņemot apstrīdēto lēmumu, neesot ticis ievērots taisnīgs līdzsvars starp nepieciešamību iegūt vajadzīgo informāciju un nepieciešamību aizsargāt cilvēktiesības.

15. 2014.gada 18.februārī Vidzemes priekšpilsētas tiesas priekšsēdētāja noraidīja šo sūdzību. Viņaspriekš, tiesas atļauja bija sniegta saskaņā ar likumu un nebija nekāda iemesla to atcelt vai grozīt. Priekšsēdētāja atsaucās uz nacionālajiem tiesību aktiem un norādīja, ka Konkurences padome bija pilnvarota pārliecināties par aizdomu pamatotību un iegūt informāciju par aizliegtas vienošanās esību. Tā bija pilnvarota veikt konkrētas procesuālas darbības saskaņā ar Konkurences likuma 9.panta piektās daļas 4. un 5.punktu, pamatojoties uz tiesas atļauju.

16. 2014.gada 14.janvārī sniegtā tiesas atļauja atbilda Konkurences likuma 9¹.panta pirmās daļas noteikumiem. Priekšsēdētāja uzskatīja, ka tiesnese bija atbilstoši izvērtējusi pieprasīto procesuālo darbību nepieciešamību. Tiesnese saskaņā ar 9¹.panta pirmās daļas noteikumiem bija izvērtējusi viņai iesniegtos materiālus, uzklaušījusi Konkurences padomes amatpersonas sniegto informāciju un pieņēmusi lēmumu 72 stundu laikā. Tiesnesei nebija jāatsaucas uz lietas materiālos iekļauto informāciju, ņemot vērā, ka laikā, kad Konkurences padome apkopoja informāciju, piekļuve šai informācijai bija ierobežota. Apkopojot, priekšsēdētāja uzskatīja, ka tiesas atļauja bija samērīga, lai nodrošinātu tirgus uzraudzību, objektīvu

izmeklēšanu un pierādījumu saglabāšanu saistībā ar Konkurences padomes izmeklēto pārkāpumu. Šis lēmums bija galīgs.

IV. PRET NALSA UZSĀKTĀ ADMINISTRATĪVĀ PROCESA IZBEIGŠANA

17. 2014.gada 8.septembrī Konkurences padome NALSA piemēroja naudas sodu 715,35 euro apmērā (5% no NALSA 2013. gada kopējiem ieņēmumiem) par aizliegtu vienošanos, kurā tā saviem biedriem bija noteikusi minimālo vai fiksēto cenu par kuģniecības aģentu sniegtajiem pakalpojumiem. Pieņemot šo lēmumu, Konkurences padome ņēma vērā informāciju, kas tika iegūta, 2014.gada 28.janvārī veicot pārmeklēšanu saistībā ar četrām juridiskajām personām, tostarp otrās iesniedzējas telpās. Iegūtā informācija ietvēra otrās iesniedzējas izsniegtos rēķinus un tās vārdā nosūtītos e-pastus (skatīt iepriekš 10.–11.rindkopu). NALSA šo lēmumu nepārsūdzēja. Nav informācijas par jebkādu tiesvedību, kas būtu uzsākta tieši pret otro iesniedzēju.

PIEMĒROJAMIE TIESĪBU AKTI UN PRAKSE

I. EIROPAS SAVIENĪBAS TIESĪBU AKTI UN PRAKSE

18. Piemērojamie Eiropas Savienības ("ES") tiesību akti un prakse ir izklāstīti spriedumā lietā *DELTA PEKÁRNY a.s. pret Čehiju* (iesniegums Nr. 97/11, 52.-55.rindkopa, 2014.gada 2.oktobris).

II. NACIONĀLIE TIESĪBU AKTI UN PRAKSE

A. Konkurences likums līdz 2016.gadam

19. Konkurences likuma 9. panta piektajā daļā ir uzskaitītas darbības, kuras Konkurences padome var veikt tirgus uzraudzības vai iespējamo, tostarp Konkurences likuma, pārkāpumu izmeklēšanas ietvaros. Tās ietver turpmāko:

"4) pamatojoties uz tiesneša lēmumu, [Konkurences padome ir tiesīga] policijas klātbūtnē bez iepriekšēja brīdinājuma iekļūt tirgus dalībnieka vai tirgus dalībnieku apvienības īpašumā, valdījumā vai lietošanā esošajās neapdzīvojamās telpās, transportlīdzekļos, dzīvokļos, būvēs un citos kustamos un nekustamos objektos, atverot [šos objektus] un tajos esošās glabātavas, veikt šo objektu un tajos esošo glabātavu piespiedu pārmeklēšanu un tajos esošo mantu un dokumentu, tai skaitā elektroniskās informācijas sistēmā – datoros, disketēs un citos informācijas nesējos – saglabāto ziņu (datu) apskati. Ja persona, pie kuras notiek pārmeklēšana, atsakās atvērt objektus vai tajos esošās glabātavas, Izpilddirekcijas amatpersonas ir tiesīgas tās atvērt, nenodarot būtiskus bojājumus. Pārmeklēšanas un apskates laikā Izpilddirekcijas amatpersonas ir tiesīgas:

SPRIEDUMS LIETĀ NAUMENKO UN SIA "RIX SHIPPING" pret LATVIJU

- a) aizliegt apskates vietā esošajām personām bez atļaujas atstāt šo vietu, pārvietoties un sarunāties savā starpā līdz pārmeklēšanas un apskates beigām,
 - b) iepazīties ar dokumentos un elektroniskās informācijas sistēmā iekļauto informāciju (arī komercnoslēpumu saturošu informāciju),
 - c) izņemt atrastās mantas un dokumentus, kuriem var būt nozīme lietā,
 - d) pieprasīt un saņemt normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā apliecinātus dokumentu atvasinājumus,
 - e) veikt elektroniskās informācijas sistēmā saglabāto ziņu (datu) izdrukāšanu vai ierakstīšanu elektroniskās informācijas nesējos,
 - f) pieprasīt un saņemt rakstveida vai mutvārdu paskaidrojumus,
 - g) uz laiku, ne ilgāku par 72 stundām, ja nepieciešams, atkārtoti aizzīmogot neapdzīvojamās telpas, transportlīdzekļus, būves un citus objektus un tajos esošās glabātavas, lai nodrošinātu pierādījumu saglabāšanu;
- 5) pamatojoties uz tiesneša lēmumu, ja pastāv pamatotas aizdomas, ka dokumenti vai mantas, kas varētu kalpot par pierādījumu šā likuma pārkāpumam, tiek glabāti citu personu īpašumā, valdījumā vai lietošanā esošajās neapdzīvojamās telpās, transportlīdzekļos, dzīvokļos, būvēs un citos kustamos un nekustamos objektos, [Konkurences padome ir pilnvarota] attiecībā uz šīm personām policijas klātbūtnē veikt šīs daļas 4.punktā minētās darbības. [..]"

20. Konkurences likuma 9.¹ panta pirmā daļa (kas bija spēkā attiecīgajā brīdī un līdz 2016.gada 15.jūnijam) paredzēja, ka rajona tiesas tiesnesim ir jāizdod lēmums, ar kuru tiek atļauts veikt šā likuma 9.panta piektās daļas 4. un 5. punktā minētās darbības. Tiesnesis 72 stundu laikā no Konkurences padomes iesnieguma brīža izskata šo iesniegumu un dokumentus, kas pamato nepieciešamību veikt šādas procesuālās darbības, uzklausa Konkurences padomes amatpersonas un pieņem lēmumu par procesuālo darbību atļaušanu vai par atteikumu. Sūdzība par tiesneša lēmumu iesniedzama tiesas priekšsēdētājam 10 dienu laikā no tā saņemšanas dienas (9.¹ panta trešā daļa). Rajona tiesas priekšsēdētāja lēmums ir galīgs un nav pārsūdzams (9.¹ panta ceturrtā daļa). Pierādījumi, kas iegūti, pamatojoties uz lēmumu, kurš pilnīgi vai daļēji atcelts vai grozīts, nav izmantojami lietā tādā apjomā, kādā ir atzīts šā lēmuma pretiesiskums (9.¹ panta sestā daļa).

21. Konkurences likuma 9.² panta pirmā daļa paredz, ka ar tirgus uzraudzību un Konkurences likuma iespējamo pārkāpumu izmeklēšanu saistītās procesuālās darbības fiksē procesuālās darbības protokolā. Protokolā norāda informāciju par izņemtajiem priekšmetiem un dokumentiem (9.² panta otrās daļas 8.punkts).

22. Konkurences likuma 9.³ pantā ir noteiktas to tirgus dalībnieku un citu personu tiesības, saistībā ar kurām veiktas 9.panta piektās daļas 4. un 5.punktā minētās procesuālās darbības. Šīm personām ir tiesības būt klāt visu procesuālo darbību laikā, izteikt piezīmes un lūgumus, izmantot juridisko palīdzību, lūgt noteikt konkrētai informācijai ierobežotas pieejamības informācijas statusu, kā arī iesniegt sūdzību Konkurences padomes

priekšsēdētājam par Konkurences padomes amatpersonas rīcību (9.³panta otrā daļa).

23. Konkurences likuma 11. pants ir izteikts šādi:

“(1) Ir aizliegtas un kopš noslēgšanas brīža spēkā neesošas vienošanās, kuru mērķis vai sekas ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana Latvijas teritorijā, to skaitā vienošanās par:

1) tiešu vai netiešu cenu vai tarifu noteikšanu jebkādā veidā vai to veidošanas noteikumiem, kā arī par tādas informācijas apmaiņu, kura attiecas uz cenām vai realizācijas noteikumiem;

2) ražošanas vai realizācijas apjomu, tirgu, tehniskās attīstības vai investīciju ierobežošanu vai kontroli;

3) tirgu sadali, ņemot vērā teritoriju, pircējus, piegādātājus vai citus nosacījumus;

4) noteikumiem, kuri darījumu slēgšanu, grozīšanu vai izbeigšanu ar trešo personu padara atkarīgu no tā, vai šī trešā persona uzņemas saistības, kuru komerciālais lietojums neattiecas uz konkrēto darījumu;

5) piedalīšanos vai nepiedalīšanos konkursos vai izsolēs vai par šīs darbības (bezdarbības) noteikumiem, izņemot gadījumus, kad konkurenti publiski darījuši zināmu kopīgu piedāvājumu un šā piedāvājuma mērķis nav kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci;

6) nevienādu noteikumu piemērošanu ekvivalentos darījumos ar trešajām personām, radot tām konkurences ziņā nelabvēlīgākus apstākļus;

7) darbībām (bezdarbību), kuru dēļ cits tirgus dalībnieks ir spiests atstāt kādu konkrēto tirgu vai tiek apgrūtināta potenciāla tirgus dalībnieka iekļūšana kādā konkrētajā tirgū.”

B. Augstākās tiesas apkopojums par tiesu praksi līdz 2016.gadam

24. 2014.gadā Augstākās tiesas Judikatūras un zinātniski analītiskā nodaļa publicēja apkopojumu par tiesu praksi Konkurences likuma 9.panta piektās daļas 4. un 5. punkta piemērošanā. 2014.gada 15.oktobrī šis apkopojums tika apspriests un pieņemts Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta tiesnešu kopsapulcē.

25. Kopumā tika analizētas 13 lietas. Visās lietās tiesnesis bija devis atļauju veikt Konkurences padomes pieprasītās procesuālās darbības. Sūdzības pret šīm atļaujām bija iesniegtas divās lietās. Abās lietās Vidzemes priekšpilsētas tiesas priekšsēdētāja šīs sūdzības bija noraidījuši, jo atļaujas bija dotas saskaņā ar likumu.

26. Visās lietās tiesas secinājumi bija balstīti uz Konkurences padomes iesnieguma kopsavilkumu. Šajos lēmumos bija norādīts, ka pierādījumu iegūšana ar citām izmeklēšanas darbībām nebija iespējama, nesniedzot nekādu citu informāciju. Procesuālās darbības bija atļauts veikt ne tikai saistībā ar konkrētām juridiskām personām, bet arī ar “citām personām”, tās nekonkretizējot.

27. Tika sniegti šādi secinājumi un ieteikumi:

“1. Apkopojumā minēto lietu izskatīšanai tiesā šobrīd trūkst normatīvā regulējuma.

2. [...] [Šo] lietu izskatīšana būtu uzdodama izmeklēšanas tiesnesim, ievērojot Konkurences likuma 9.¹pantā noteikto.

3. Dodot atļauju veikt Konkurences likuma 9.panta piektās daļas 4. un 5. punktā minētās procesuālās darbības, tiesnesim lēmumā jānorāda, ar ko pamatots [Konkurences padomes] iesniegums par nepieciešamību veikt konkrētas darbības un cik pamatotas ir aizdomas par pārkāpuma pierādījumu atrašanos konkrētajās telpās.

4. Tiesneša rakstiskajā lēmumā jānorāda, kur [un] pie kā [veiks procesuālās darbības] un kādus priekšmetus, dokumentus vai ziņas meklēs un izņems, ciktāl tas ir noskaidrots.

5. Tiesnesim lēmumā jānosaka atļauto procesuālo darbību izpildīšanas termiņš, tas ir, līdz kuram datumam [šīs darbības] ir akceptētas.

6. [Šis apkopojums] nosūtāms Tieslietu ministrijai un Konkurences padomei zināšanai un grozījumu nepieciešamības izvērtēšanai Konkurences likumā, tostarp likuma 9.¹pantā."

C. Konkurences likums ar 2016.gadā izdarītajiem grozījumiem

28. Kopš 2016.gada 15.jūnija Konkurences likuma 9.¹pants ir izslēgts pilnībā, un detalizētāki noteikumi par tiesas atļauju, tās tvērumu un procesuālo darbību ierobežojumiem ir izklāstīti citās Konkurences likuma tiesību normās (II¹ nodaļa, 10.¹–10.⁷pants). Proti, Konkurences likuma 10.⁴panta pirmā daļa kopš minētā datuma noteic:

"Lēmumā par šā likuma 9. panta piektās daļas 4. un 5. punktā minēto darbību atļaušanu tiesnesis norāda, pie kura tirgus dalībnieka, tirgus dalībnieku apvienības vai [citas] personas veicamas procesuālās darbības, šo [darbību veikšanas] priekšmetu un mērķi, kādas mantas, informācija vai dokumenti tiks meklēti, ciktāl tas ir zināms, un procesuālo darbību izpildes termiņu."

JURIDISKAIS ASPEKTS

IESPĒJAMĀS KONVENCIJAS 8.PANTA PĀRKĀPUMS

29. Iesniedzēji apgalvoja, ka otrās iesniedzējas telpās veiktā pārmeklēšana un liela daudzuma dokumentu un elektroniskās informācijas izņemšana esot bijusi prettiesiska un nesamērīga un ka pieejamās procesuālās garantijas esot bijušas nepietiekamas. Viņi atsaucās uz Konvencijas 6. un 8. pantu.

30. Tiesa, būdama lietas faktu juridiskā novērtējuma veicēja (skatīt 2018. gada 20. marta spriedumu lietā *Radomilja un citi pret Horvātiju* [Lielā palāta], iesniegumi Nr. 37685/10 un Nr. 22768/12, 114.rindkopa), uzskata, ka šī sūdzība ir jāizskata vienīgi atbilstoši Konvencijas 8.pantam, kas izteikts šādi:

"1. Ikvienam ir tiesības uz savas privātās un ģimenes dzīves, dzīvokļa un sarakstes neaizskaramību.

2. Publiskās institūcijas nedrīkst traucēt nevienam baudīt šīs tiesības, izņemot gadījumus, kas ir paredzēti likumā un ir nepieciešami demokrātiskā sabiedrībā, lai

aizsargātu valsts vai sabiedrisko drošību vai valsts ekonomiskās labklājības intereses, lai nepieļautu nekārtības vai noziegumus, lai aizsargātu veselību vai tikumību, vai lai aizstāvētu citu tiesības un brīvības.”

A. Pieņemamība

1. Sākotnējie iebildumi saistībā ar pirmo iesniedzēju

31. Valdība izvirzīja vairākus iebildumus saistībā ar pirmo iesniedzēju. Pirmkārt, viņš nevarot tikt uzskatīts par cietušo, jo pārmeklēšana esot bijusi vērsta pret otrās iesniedzējas saimniecisko darbību, nevis pirmo iesniedzēju kā fizisku personu. Otrkārt, viņš esot ļaunprātīgi izmantojis individuālās sūdzības iesniegšanas tiesības, jo viņa privātā sarakste neesot bijusi izņemta. Pēc tam, kad pirmais iesniedzējs pārmeklēšanas laikā bija paudis bažas, IT speciālists esot saglabājis vienīgi ar otrās iesniedzējas saimniecisko darbību saistīto informāciju (tā atsaucās uz iepriekš 10.rindkopā izklāstītajiem faktiem).

32. Pirmais iesniedzējs neatbildēja uz šiem apsvērumiem.

33. Tiesa piekrīt Valdības argumentam, ka pārmeklēšana tika uzdota un veikta saistībā ar otrās iesniedzējas, proti, sabiedrības ar ierobežotu atbildību saimniecisko darbību. Pirmais iesniedzējs piedalījās šajās darbībās un tiesvedībā, primāri pārstāvēdams otrās iesniedzējas intereses. Spriežot pēc lietas materiālos iekļautā procesuālās darbības protokola, pirmais iesniedzējs galvenokārt bija paudis bažas par to, ka iespējama informācijas noplūde varētu kaitēt otrās iesniedzējas komercdarbībai (skatīt iepriekš 10.rindkopu).

34. Tiesa arī atzīmē, ka pirmais iesniedzējs saistībā ar viņa personas datu šķietamo saglabāšanu nebija izvirzījis īpašus iebildumus ne nacionālās institūcijās, ne Tiesā. Lai gan viņš apgalvoja, ka tika saglabāta viņa kādreizēja personīgā elektroniskā sarakste, viņš papildus neminēja, tieši kādi ar otrās iesniedzējas saimniecisko darbību nesaistītie dati tika saglabāti (skatīt iepriekš 12.rindkopu). Attiecīgajā procesuālās darbības protokolā ir norādīts, ka valsts iestādes saglabāja vienīgi otrās iesniedzējas dokumentus, tostarp pirmā iesniedzēja elektronisko saraksti saistībā ar otro iesniedzēju (skatīt iepriekš 10. un 12.rindkopu). Šķiet, ka pirmā iesniedzēja e-pasta paroles netika saglabātas, jo attiecīgie dati pēc viņa lūguma tika dzēsti (skatīt iepriekš 10.rindkopu).

35. Turklāt, apstrīdot 2014.gada 14.janvārī sniegto tiesas atļauju, pirmais iesniedzējs, rīkojoties otrās iesniedzējas vārdā, lūdza to atcelt, “ciktāl tā attiecas uz otro iesniedzēju”. Viņš Vidzemes priekšpilsētas tiesas priekšsēdētājam neizvirzīja nekādus konkrētus iebildumus saistībā ar viņa personas datu iespējamu glabāšanu (skatīt iepriekš 14.rindkopu).

36. Ņemot vērā, ka pirmais iesniedzējs nav pietiekami pierādījis, ka Konkurences padomes veiktā operācija otrās iesniedzējas telpās vai Vidzemes priekšpilsētas tiesas priekšsēdētājas veiktā pārbaude būtu viņu skārusi personīgi un tieši, Tiesa konstatē, ka nav notikusi iejaukšanās viņa

Konvencijas 8.pantā garantētajās tiesībās. Tomēr tas, veicot iesnieguma plašāku izvērtējumu pēc būtības, neliedz Tiesai ņemt vērā otrās iesniedzējas ieinteresētību tās "amatpersonu", "darbinieku" un "citu personu" aizsardzībā (skatīt turpmāk 42.rindkopu), ņemot vērā tiesas atļaujas plašo tvērumu šajā lietā (salīdzināt ar 2013.gada 14.marta spriedumu lietā *Bernh Larsen Holding AS un citi pret Norvēģiju*, iesniegums Nr. 24117/08, 90. un 107.rindkopa).

37. No tā izriet, ka pirmā iesniedzēja sūdzība neatbilst *ratione personae* Konvencijas normām tās 35.panta 3.punkta a. apakšpunkta izpratnē un līdz ar to ir noraidāma saskaņā ar 35.panta 4.punktu.

2. Sākotnējie iebildumi saistībā ar otro iesniedzēju

38. Valdība izvirzīja iebildumus par nacionālo tiesību aizsardzības līdzekļu neizsmelšanu attiecībā uz amatpersonu rīcību pārmeklēšanas laikā. Otrā iesniedzēja nebija vērsusies pie Konkurences padomes priekšsēdētāja ar sūdzību (skatīt iepriekš 22.rindkopu). Priekšsēdētāja lēmumu varēja pārsūdzēt ekonomikas ministram, kura lēmumu savukārt varēja pārsūdzēt administratīvajās tiesās vispārējā kārtībā, kas piemērojama "faktiskajai rīcībai". Tomēr tā neminēja konkrētus tiesu prakses piemērus, kas liecinātu par šāda tiesību aizsardzības līdzekļa pieejamību un efektivitāti praksē.

39. Otrā iesniedzēja tam nepiekrīta.

40. Tiesa neuzskata par nepieciešamu izvērtēt, vai Valdības minētie tiesību aizsardzības līdzekļi varētu būt efektīvi un tos vajadzētu izmantot saistībā ar jebkuru Konkurences padomes rīcību vai operāciju. Nav iespējams izslēgt, ka lietās, kurās galvenais jautājums ir, piemēram, par konkrētu Konkurences padomes amatpersonu rīcību operācijas laikā, uz kuru tiesas atļauja neattiecas, Valdības ierosinātie tiesību aizsardzības līdzekļi varētu būt efektīvi. Tomēr konkrētajā lietā tas tā nebija. Šīs lietas konkrētajos apstākļos, ņemot vērā, ka iespējama operācijas prettiesiskums un nesamērīgums šķietami bija tieši izrietējis no pārmērīgi plašās tiesas atļaujas, ko par likumīgu atzina Vidzemes priekšpilsētas tiesas priekšsēdētāja (skatīt turpmāk 42.rindkopu), ar Valdības ierosinātajiem tiesību aizsardzības līdzekļiem šo problēmu nebija iespējams atrisināt. Tādēļ otrajai iesniedzējai tie nebija jāizmanto. Līdz ar to Tiesa noraida Valdības iebildumus šajā sakarā.

41. Tiesa atzīmē, ka otrās iesniedzējas sūdzības nav ne acīmredzami nepamatotas, ne nepieņemamas kādu citu Konvencijas 35. pantā minēto iemeslu dēļ. Līdz ar to tās ir atzīstamas par pieņemamām.

B. Lietas būtība

1. Pušu apsvērumi

42. Otrā iesniedzēja apgalvoja, ka tās galvenā sūdzība bija vērsta uz 2014.gada 14.janvārī sniegto tiesas atļauju veikt pārmeklēšanu. Tā norādīja, ka šīs atļaujas tvērums esot bijis pārāk plašs, jo atļauja esot attiekusies ne tikai

uz otro iesniedzēju un pārējām komercsabiedrībām, bet arī to "amatpersonām", "darbiniekiem" un "citām personām", kā arī to kustamo un nekustamo īpašumu, nenosakot nekādu termiņa ierobežojumu. Līdz ar to tā neesot tikusi sniegta "atbilstoši likumam". Turklāt tiesnese neesot minējusi nekādas pamatotas aizdomas vai pamatojumu pārmeklēšanai tik plašā subjektu lokā pēc Konkurences padomes ieskatiem. Tāpat Konkurences padomes veiktā pārmeklēšana esot bijusi vērsta pret NALSA, nevis otro iesniedzēju, taču otrā iesniedzēja neesot bijusi NALSA biedrs. Otrā iesniedzēja apgalvoja, ka līdz ar to iejaukšanās Konvencijā garantētajās tiesībās neesot pamatojama ar leģitīmu mērķi un neesot bijusi nepieciešama demokrātiskā sabiedrībā.

43. Valdība atzina, ka otrās iesniedzējas telpās veiktā pārmeklēšana un izņemšana esot radījusi iejaukšanos tās tiesībās uz privātās dzīves un sarakstes neaizskaramību, taču tā esot bijusi tiesiska rīcība, jo to atļāvuši kompetentā tiesnese ar pamatotu lēmumu, kuru apstiprināja Vidzemes priekšpilsētas tiesas priekšsēdētāja. Iejaukšanās esot atbildusi leģitīmam mērķim, proti, aizsargāt tirgus dalībniekus un novērst noziegumus konkurences politikas jomā. Visbeidzot tiesas atļauja sniedza detalizētu faktiskās un juridiskās situācijas izvērtējumu, un tā bija balstīta uz pietiekami pamatotām aizdomām, jo pierādījumi ļāva uzskatīt, ka otrā iesniedzēja bija viena no aizliegtās kartēļa vienošanās pusēm. Valdība norādīja, ka otrā iesniedzēja bija NALSA biedrs.

44. Pievēršoties tiesas atļaujas likumībai un tvērumam, Valdība apgalvoja, ka tā bija skaidri norādījusi pārmeklējamās un izņemamās objektus, jo otrās iesniedzējas telpās veiktās operācijas mērķis esot bijis iegūt pierādījumus pret konkurenci vērstu darbību izmeklēšanas ietvaros. Turklāt otrajai iesniedzējai esot ticis izsniegts procesuālās darbības protokols, un tās juridiskais pārstāvis esot atradies telpās visu operācijas laiku.

2. Tiesas vērtējums

(a) Vai ir notikusi iejaukšanās

45. Saskaņā ar tiesas iedibināto judikatūru, veicot pārmeklēšanu un izņemšanu komercsabiedrības telpās, notiek iejaukšanās Konvencijas 8.pantā aizsargātajās tiesībās. Konkrētāk, pārmeklēšana un elektroniskas informācijas izņemšana ir tikusi atzīta par iejaukšanos personas tiesībās uz "privātās dzīves" un "sarakstes" neaizskaramību (skatīt 2015.gada 2.aprīļa spriedumu lietā *Vinci Construction un GTM Génie Civil et Services pret Franciju*, iesniegumi Nr. 63629/10 un Nr. 60567/10, 63.rindkopa un tajā minētā judikatūra).

46. Lietas dalībnieki bija vienisprātis, ka 2014.gada 28.janvārī veiktā pārmeklēšana un izņemšana, ko bija atļāvuši Vidzemes priekšpilsētas tiesa, bija radījusi iejaukšanos otrās iesniedzējas "privātajā dzīvē" un "sarakstē". Otrā iesniedzēja arī norādīja, ka apstrīdētā operācija attiecās uz tās

komercietlēm. Tiesa saskaņā ar savu judikatūru konstatē, ka ir notikusi iejaukšanās otrās iesniedzējas tiesībās uz "privātās dzīves" un "sarakstes" neaizskaramību (skatīt, piemēram, spriedumus lietās *Société Colas Est un citi pret Franciju*, iesniegums Nr. 37971/97, 40.–42.rindkopa, ECT 2002-III, un *Wieser un Bicos Beteiligungen GmbH pret Austriju*, iesniegums Nr. 74336/01, 45.rindkopa, ECT 2007-IV, kā arī spriedumu iepriekš minētajā lietā *Construction un GTM Génie Civil et Services*, 70. un 72.rindkopa).

(b) Vai iejaukšanās bija pamatota

47. Tiesai ir jāizvērtē, vai iejaukšanās bija pamatota saskaņā ar Konvencijas 8.panta 2.punktu, proti, vai tā notika "atbilstoši likumam", atbilstoši vienam vai vairākiem minētajā punktā noteiktajiem leģitīmajiem mērķiem un bija "nepieciešama demokrātiskā sabiedrībā" šo mērķu sasniegšanai.

(i) Vai iejaukšanās notika "atbilstoši likumam"

48. Tiesa atzīmē, ka apstrīdētajam pasākumam bija ar likumu noteikts pamats, proti, Konkurences likuma 9.panta piektās daļas 4. un 5. punkts. Vidzemes priekšpilsētas tiesa, rīkojoties šo tiesību normu ietvaros un saskaņā ar Konkurences likuma 9¹.panta pirmo daļu, atļāva Konkurences padomei veikt dažādas procesuālās darbības. Lietas materiālos nav norāžu, ka tiesas atļauja būtu tikusi sniegta, pārkāpjot nacionālās tiesības, vai kā citādi būtu nesaderīga ar tiesiskuma prasībām. Lai gan daži no otrās iesniedzējas argumentiem par iespējami pārmērīgo diskrecionāro varu, kas Konkurences padomei piešķirta ar tiesas atļauju veikt pārmeklēšanu un izņemšanu, var tikt interpretēti tādējādi, ka tie attiecas arī uz attiecīgo nacionālo tiesību aktu "kvalitāti", kas ļāva izmantot šādu pieeju, Tiesa uzskata, ka šiem jautājumiem turpmāk ir jāpievēršas, izvērtējot pamatojumu un procesuālās garantijas. Līdz ar to tā turpina savu vērtējumu, uzskatot, ka iejaukšanās notika "atbilstoši likumam".

(ii) Leģitīmais mērķis

49. Tiesa piekrīt tam, ka apstrīdētais pasākums tika veikts ar leģitīmu mērķi, proti, "aizsargāt valsts ekonomiskās labklājības intereses" un "nepieļaut noziegumus" (skatīt spriedumus iepriekš minētajās lietās *Société Colas Est un citi*, 44.rindkopa, un *Vinci Construction un GTM Génie Civil et Services*, 72.rindkopa).

(iii) Nepieciešama demokrātiskā sabiedrībā

50. Tiesa atsaucas uz vispārīgajiem principiem, kas izklāstīti 2014.gada 2.oktobra spriedumā iepriekš minētajā lietā *DELTA PEKÁRNY a.s. pret Čehiju* (iesniegums Nr. 97/11, 82.-83.rindkopa) un spriedumu iepriekš minētajā lietā *Vinci Construction un GTM Génie Civil et Services* (65.-

67.rindkopa). Proti, Tiesas pārbaude neaprobežojas vienīgi ar to, ka tai ir jāizvērtē, vai Valsts-atbildētāja ir izmantojusi savu diskrecionāro varu pamatoti, uzmanīgi un labā ticībā. Īstenojot savu uzraudzību, Tiesai ir jāņem vērā apstrīdētie lēmumi lietas kontekstā kopumā un jāizvērtē, vai iemesli, kas minēti iejaukšanās pamatošanai, ir "atbilstoši un pietiekami". Attiecībā uz telpu pārmeklēšanu un objektu izņemšanu Tiesa ir atzinusi, ka, lai gan valstis var uzskatīt par nepieciešamu veikt šādus pasākumus fizisku pierādījumu iegūšanai saistībā ar konkrētiem nodarījumiem, piemērojamajam regulējumam un praksei ir jāparedz atbilstošas un efektīvas procesuālās garantijas pret tiesību ļaunprātīgu izmantošanu (skatīt 2010.gada 21.decembra spriedumu lietā *Société Canal Plus un citi pret Franciju*, iesniegums Nr. 29408/08, 54.rindkopa).

51. Tiesa ņems vērā, ka valsts iestādēm ir zināma rīcības brīvība, kuras tvērums ir atkarīgs no tādiem faktoriem, kā skarto interešu daba un svarīgums un iejaukšanās smagums. Viens no faktoriem, kas liecina par labu stingram izvērtējumam šajā lietā, ir lielais saglabāto dokumentu un elektroniskās sarakstes daudzums. Tomēr tas, ka attiecīgais pasākums primāri bija vērsts pret juridiskām personām, nozīmēja, ka bija iespējams piemērot plašāku rīcības brīvību, nekā tas būtu bijis gadījumā, ja tas attiektos uz fizisku personu (skatīt spriedumu iepriekš minētajā lietā *Bernh Larsen Holding AS un citi*, 158.-159.rindkopa un tajā minētā judikatūra).

52. Pievēršoties Latvijas tiesībās noteiktajām procesuālajām garantijām pret tiesību ļaunprātīgu izmantošanu, Tiesa atzīmē, ka apstrīdētā operācija tika veikta, pamatojoties uz Vidzemes priekšpilsētas tiesas atļauju. Līdz ar to šī operācija tika pakļauta iepriekšējam tiesas izvērtējumam (salīdzināt ar spriedumu iepriekš minētajās lietās *Société Colas Est un citi*, 45.rindkopa, un *DELTA PEKÁRNY a.s.*, 86.rindkopa).

53. Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesnese sniedza atļauju pēc Konkurences padomes lūguma. Izvērtējot, vai bija "atbilstoši un pietiekami" iemesli uzskatīt apstrīdēto operāciju par nepieciešamu, Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesnese atsauca uz Konkurences padomes iesniegtajiem materiāliem, norādot, ka NALSA, iespējams, bija noslēgusi aizliegtu vienošanos, deformējot konkurenci saistībā ar kuģniecības aģentu sniegtajiem pakalpojumiem. Lietas dalībnieku vidū valdīja nevienprātība par to, vai otrā iesniedzēja attiecīgajā brīdī bija NALSA biedrs, taču ir skaidrs, ka tā bija kuģniecības aģents un tirgus dalībnieks. Iestādes atsauca uz vienu pierādījumu, kas, iespējams, liecināja par otrās iesniedzējas iesaistīšanos pret konkurenci iespējams vērstās darbībās, kuras tika izmeklētas, proti, uz otrās iesniedzējas izsniegto rēķinu, kurā bija norāde par Rekomendēto aģentu maksas skalu (skatīt iepriekš 6.rindkopu). Tiesa atzīmē, ka otrā iesniedzēja nenoliedza šāda rēķina izsniegšanas faktu un Konkurences padome to iesniedza Vidzemes priekšpilsētas tiesā kopā ar citiem materiāliem, sniedzot paskaidrojumus saistībā ar tās aizdomām par darbībām, kas vērstas pret konkurenci. Lai gan Vidzemes priekšpilsētas tiesa neminēja citus iemeslus,

kādēļ Konkurences padome vērsās pret NALSA un dažiem konkrētiem tirgus dalībniekiem, tostarp otro iesniedzēju, bet ne citiem tirgus dalībniekiem, Tiesa var piekrist, ka Vidzemes priekšpilsētas tiesa izvērtēja informāciju, kuru tai šajā sakarā bija sniegusi Konkurences padome. Līdz ar to nepieciešamība veikt apstrīdēto operāciju iepriekš tika stingri izvērtēta, un šajā sakarā tika sniegti "atbilstoši un pietiekami" iemesli.

54. Pievēršoties tiesas atļaujas tvērumam, Tiesa uzskata, ka tā tika formulēta diezgan plaši. Atļauja attiecās uz dažādām procesuālajām darbībām, piemēram, pārmeklēšanu un pārbaudēm, kuru laikā Konkurences padomes amatpersonas varēja ne tikai izņemt jebkuras mantas vai dokumentus, bet arī liegt pārbaudes vietā esošajām personām pārvietoties vai sarunāties, kā arī aizzīmogot telpas uz laiku, kas nepārsniedz 72 stundas. Amatpersonas bija tiesīgas arī iepazīties ar elektroniskās informācijas sistēmās iekļauto informāciju (datiem), tostarp komercnoslēpumu saturošu informāciju (skatīt iepriekš 19.rindkopu). Praksē tas nozīmē, ka amatpersonas bija ne tikai tiesīgas pārbaudīt otrās iesniedzējas serveri un izgatavot tā spoguļkopiju, bet arī šādi rīkoties attiecībā uz otrās iesniedzējas "darbiniekiem", "amatpersonām" un "citām personām" (tostarp pirmā iesniedzēja datoru). Neatkarīgi no tā, ka Tiesa uzskata, ka pirmais iesniedzējs nebija pietiekami pierādījis, ka viņš ir ticis personīgi un tieši ietekmēts (skatīt iepriekš 27.rindkopu), otrās iesniedzējas tiesības, kas noteiktas Konvencijas 8.pantā, operācijas rezultātā tika būtiski aizskartas, jo Konkurences padome pārbaudīja un izņēma lielu daļu otrās iesniedzējas vadošās amatpersonas sarakstes, kas ietvēra konfidenciālu informāciju par otrās iesniedzējas komercdarbību.

55. Tajā pašā laikā Konkurences padome atsaucās uz iespējamo Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas pārkāpumu, un tiesnese piekrita, ka pastāv pamatoti iemesli aizdomām par pārkāpumu. Lai gan 2014.gada 14.janvāra lēmuma rezolutīvajā daļā kļūdaini ir minēts Komerclikums, pēc kopējā konteksta ir skaidri noprotams, ka tiesnese ir atļāvusi veikt procesuālās darbības saistībā ar iespējamo Konkurences likuma pārkāpumu (skatīt iepriekš 7.rindkopu). Līdz ar to šķiet, ka visas operācijas tvērums bija vērsts uz otrās iesniedzējas saimniecisko darbību saistībā ar iespējamo Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas pārkāpumu. Jāatzīst, ka šī tiesību norma aizliedza ļoti daudzas pret konkurenci vērstas darbības (skatīt iepriekš 23.rindkopu). Tomēr, kā Tiesa norādīs turpmāk, šajā lietā noteiktās un piemērotās procesuālās garantijas pietiekami ierobežoja Konkurences padomei piešķirtās pilnvaras.

56. Tiesa atgādina, ka lietās, kas izriet no individuālajiem iesniegumiem, tās pienākums parasti nav abstrakti pārbaudīt apstrīdēto regulējumu vai praksi. Tā vietā tai pēc iespējas ir jāaprobežojas ar izskatāmajā lietā izvirzīto jautājumu izvērtēšanu, vienlaicīgi ņemot vērā vispārīgo kontekstu. Līdz ar to šajā gadījumā Tiesai nav pienākuma abstrakti pārbaudīt Konkurences likuma atbilstību Konvencijai, kāds tas bija spēkā Latvijā attiecīgajā brīdī, bet gan

konkrēti izvērtēt, kādu ietekmi radīja iejaukšanās otrās iesniedzējas tiesībās, kas noteiktas Konvencijas 8.pantā (skatīt, *mutatis mutandis*, 2011.gada 20.oktobra spriedumu lietā *Nejdet Şahin un Perihan Şahin pret Turciju* [Lielā palāta], iesniegums Nr. 13279/05, 69.-70.rindkopa ar turpmākām norādēm). Šajā ziņā Tiesa atzīmē, ka otrā iesniedzēja saistībā ar 2014.gada 14.janvāra tiesneses lēmuma saturu būtībā izvirzīja turpmāk minētos apsvērumus (skatīt iepriekš 42.rindkopu).

57. Pirmkārt, tas esot bijis izdots ne tikai saistībā ar otro iesniedzēju, bet arī nekonkretizētām "citām personām", kas izvērsa šī lēmuma piemērošanas jomu, tādējādi to attiecinot uz, iespējams, neierobežotu subjektu loku. Otrkārt, varētu rasties zināmas šaubas par to, vai operācijas iemesls un mērķis tiesneses lēmumā bija skaidrs un pietiekami ierobežots. Treškārt, neesot norāžu, ka tiesnese bija noteikusi jebkādu termiņu operācijas veikšanai.

58. Tiesa nevar neatzīmēt, ka līdzīgas nepilnības Augstākā tiesa ir analizējusi 2014.gadā, norādot, ka normatīvajā regulējumā bija nepieciešamas izmaiņas (skatīt iepriekš 24.-27.rindkopu). Tā rezultātā 2016.gadā Konkurences likumā tika ieviesti detalizētāki noteikumi par tiesas kontroli, tās tvērumu un procesuālo darbību ierobežojumiem (skatīt iepriekš 28.rindkopu).

59. Tomēr otrā iesniedzēja nav norādījusi, ka šīs nepilnības būtu izpaukušās 2014.gada 28.janvārī veiktās operācijas laikā. Ir skaidrs, ka tiesneses lēmums tika izdots vienīgi saistībā ar otro iesniedzēju, un nešķiet, ka būtu bijusi pieļauta vilcināšanās šī lēmuma izpildē, ņemot vērā operācijas apmēru, kurā bija iesaistīta ne tikai otrā iesniedzēja, bet arī citas juridiskās personas (skatīt iepriekš 6. un 8.rindkopu). Pievēršoties operācijas iemeslam un mērķim, kā norādīts iepriekš 55.rindkopā, šķiet, ka operācija attiecās vienīgi uz otrās iesniedzējas saimniecisko darbību saistībā ar iespējamo Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas pārkāpumu. Otrā iesniedzēja nav izvirzījusi nevienu argumentu, kas ļautu Tiesai secināt pretējo.

60. Attiecībā uz Konkurences padomei piešķirtās plašās diskrecionārās varas izmantošanas veidu Tiesa uzskata, ka tā bija pietiekami ierobežota, un nešķiet, ka tās īstenošana praksē šajā lietā būtu bijusi nesamērīga. Papildus iepriekšējam tiesas izvērtējumam bija pieejamas vēl arī citas procesuālās garantijas, piemēram, tiesības otro iesniedzēju pārstāvošajai amatpersonai un juridiskajam pārstāvim būt klāt visu operācijas norises laiku un tiesības izteikt piezīmes un lūgumus, ko otrā iesniedzēja arī aktīvi izmantoja (skatīt iepriekš 22.rindkopu). Tika sagatavots attiecīgais procesuālās darbības protokols (skatīt iepriekš 21.rindkopu), kurā bija norādīti izņemto dokumentu veidi. Tieši tādēļ, ka attiecībā uz otro iesniedzēju bija pieejamas un tika piemērotas šīs procesuālās garantijas, pēc otro iesniedzēju pārstāvošās amatpersonas un juridiskā pārstāvja iebildumu izteikšanas tika ievērojami samazināts no pirmā iesniedzēja datora izņemtās elektroniskās informācijas, tostarp ar otro iesniedzēju saistītās sarakstes, apjoms (skatīt iepriekš 10.rindkopu). Attiecībā uz otrās iesniedzējas serveri jānorāda, ka nav norāžu, ka būtu tikuši saglabāti

jebkādi privāti vai neatbilstoši dati; proti, argumenti, kas tika izvirzīti saistībā ar šo serveri, attiecās vienīgi uz e-pasta konta saglabāšanu (skatīt iepriekš 11.rindkopu). Otrā iesniedzēja nepamatoja, cik lielā mērā operācijas laikā faktiski tika izņemti ar uzņēmējdarbību nesaistīti dokumenti vai elektroniskie dati, ja tādi vispār tika izņemti.

61. Turklāt Tiesa norāda, ka šajā lietā bija pieejama vēlāka pārbaude tiesā (salīdzināt ar spriedumu iepriekš minētajās lietās *Société Canal Plus un citi*, 56.-57.rindkopa, un *Vinci Construction un GTM Génie Civil et Services*, 78.rindkopa), kuras rezultātā Vidzemes priekšpilsētas tiesas priekšsēdētāja apstiprināja, ka, izdodot atļauju, tiesnese bija izvērtējusi procesuālo darbību nepieciešamību. Turklāt priekšsēdētāja uzskatīja, ka tiesas atļauja konkrētās lietas apstākļos bija likumīga un samērīga (skatīt iepriekš 16.rindkopu).

62. Rezumējot, Tiesa atzīmē, ka lietai būtiskās procesuālās garantijas ir noteiktas Latvijas tiesībās, jo īpaši rajona tiesas tiesneša sākotnēja atļauja un tās atkārtota pārbaude, ko veic tiesas priekšsēdētājs. Aplūkotajā lietā Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesnese pārbaudīja viņai iesniegtos lietas materiālus un secināja, ka procesuālās darbības saistībā ar otro iesniedzēju bija nepieciešamas. Turklāt saistībā ar otro iesniedzēju bija pieejamas un piemērotas pietiekamas procesuālās garantijas, lai līdzsvarotu Konkurences padomes amatpersonām piešķirto plašo diskrecionāro varu. Konkurences padome spēja ierobežot plašo operācijas tvērumu, veicot vienīgi to, kas bija nepieciešams konkrētajos lietas apstākļos. Lai gan operācijas laikā tika izņemts liels daudzums dokumentu un elektroniskās informācijas, šie dati tika filtrēti, lai kļūdētu otrās iesniedzējas bažas, tādējādi nodrošinot, ka tiek izņemti vienīgi ar otro iesniedzēju saistītie dokumenti. Otrā iesniedzēja nepamatoja, cik lielā mērā operācijas laikā faktiski tika izņemti ar uzņēmējdarbību nesaistīti dokumenti vai elektroniskie dati, ja tādi vispār tika izņemti. Visbeidzot otrā iesniedzēja varēja vērsties pie Vidzemes priekšpilsētas tiesas priekšsēdētājas, lūdzot veikt atkārtotu tiesas pārbaudi.

63. No tā izriet, ka, ņemot vērā iestādēm piešķirto rīcības brīvību (skatīt iepriekš 51.rindkopu), apstrīdētā iejaukšanās otrās iesniedzējas tiesībās bija samērīga ar izvirzīto mērķi. Līdz ar to nav noticis Konvencijas 8.panta pārkāpums.

ŠO IEMESLU DĒĻ, TIESA VIENBALSĪGI

1. *Atzīst* otrās iesniedzējas sūdzību saskaņā ar Konvencijas 8. pantu par pieņemamu, bet iesniegumu pārējā daļā – par nepieņemamu;
2. *Nospriež*, ka nav noticis Konvencijas 8. panta pārkāpums attiecībā uz otro iesniedzēju.

SPRIEDUMS LIETĀ NAUMENKO UN SIA "RIX SHIPPING" pret LATVIJU

Sagatavots angļu valodā un saskaņā ar Tiesas reglamenta 77. panta 2. un 3. punktu rakstveidā paziņots 2022.gada 23.jūnijā.

Victor Soloveytchik
Sekretārs

Síofra O'Leary
Priekšsēdētāja